

Fjernvarmeteknologi på spring til eksporteventyr

Dansk eksport af energiteknologi er i markant vækst. Fjernvarme og kraftvarme har en vigtig rolle at spille i fremtiden, mener Energi Industrien.

EKSPORT

Af journalist Flemming Rasmussen,
Dansk Fjernvarme

Den danske energisektor er en væsentlig sektor for dansk eksport og beskæftigelse. Det er ydermere en sektor i vækst og med et stort potentiale, hvor fjernvarme og kraftvarme spiller en vigtig rolle.

Det mener Anders Stouge, direktør i branchefællesskabet "Energi Industrien", der hører under Dansk Industri.

- Energisektoren er på vej til at blive en væsentlig spiller i dansk økonomi. Eksporten af energiteknologi er allerede større end eksporten af svinekød, og det er helt tydeligt en sektor i vækst. Det, at vi har væsentlige kompetencer på området, driver vores eksport fremad. Fjernvarme og kraftvarmeteknologi er nogle af de områder, hvor vi har markante kompetencer og derfor områder, der har potentiale til at blive endnu mere vigtige i fremtiden, siger Anders Stouge.

32 milliarder kroners eksport

Dansk Industri oprettede Energi Industrien som branchefællesskab sidste år, ifølge Anders Stouge fordi man helt tydeligt anser energi som et område, der skal satses på. Sammen med sine kolleger har Anders Stouge derfor sat sig for at få kortlagt den danske eksport af energiteknologi- og udstyr.

Tal fra Energi Industrien viser således, at eksporten af dansk energiteknologi- og udstyr er på 32 milliarder kroner. Det er 10 milliarder kroner

- Fjernvarme og kraftvarme er områder, hvor Danmark har markante kompetencer. Derfor kan disse områder blive endnu vigtigere for dansk eksport i fremtiden, siger Energi Industriens direktør, Anders Stouge.

mere, end vi importerer for og dermed en klar gevinst for den danske samfundsøkonomi.

Tidligere analyser fra Energistyrelsen viser, at hen ved 10-15 pct. af eks-

porten kan henføres til kraftvarme- og fjernvarmeteknologi.

Energi Industrien arbejder stadig med at behandle det omfattende statistiske materiale, og målet er at få et mere fintmasket overblik over den danske energiekseport – helt ned til enkelte varegrupper som eksempelvis fjernvarmerør og pumper. Dermed kan det i fremtiden blive mere tydeligt, hvilken rolle fjernvarme- og kraftvarmeteknologi spiller for dansk eksport og økonomi. Også i forhold til konkurrenterne i de øvrige EU-lande, som materialet også dækker. Herunder kan det ses, hvad og hvortil de øvrige EU-lande eksporterer, ligesom det kan ses, hvad og hvorfra de enkelte EU-lande importerer.

Endnu et område, Energi Industrien arbejder på at få klarhed over, er hvilken betydning, energiområdet – og

ENERGI INDUSTRIEN

ENERGI INDUSTRIEN

- Den 8. april etablerede Dansk Industri et nyt branchefællesskab ved navn Energi Industrien.
- Energi Industrien har fokus på at styrke det tværgående sammenhold og samarbejde mellem virksomheder, der indirekte og direkte har energi som forretningsområde.
- Mulighederne for at fremme dansk teknologi og viden på området har høj prioritet. Målet er, at danske løsninger og "den danske model" på energiområdet kan blive af endnu større værdi for Danmark.
- Ifølge Energi Industriens direktør, Anders Stouge, er det nye branchefællesskab ikke en konkurrent til Danish Board of District Heating, DBDH. "Vi har en mere bred og generel dagsorden end eksempelvis DBDH. Vi er en platform i Dansk Industri, men skal samarbejde med eksempelvis DBDH, hvor det er relevant", siger han.

dermed også fjernvarmesektoren – har for beskæftigelsen i Danmark. Endelig arbejder Energi Industrien også på at få overblik over, hvilken værditilvækst handlen med energiteknologi egentlig skaber for den danske samfundsøkonomi.

Effektivisering er nøgleordet

Ifølge Anders Stouge er det især hele klodens stigende fokus på energi-effektivisering, der giver Danmark væsentlige styrker og muligheder inden for energiteknologi.

- Energieffektivisering er meget vigtigt. Det, at kunne få mest muligt ud af energien, er meget afgørende i den Grøn bog, der er kommet fra EU. På det område er der store effektiviseringspotentialer i de nye EU-lande plus eksempelvis Rusland. Effektiviseringspotentialet på fjernvarmeområdet i disse lande svarer til hele Tysklands forbrug af naturgas. Men der skal arbejdes en hel del med reguleringen af området i disse lande, før potentialet kan materialiseres fuldt ud, fortæller han

I Østeuropa er kraftvarme allerede med, og der efterspørges løsninger til effektivisering. Generelt mener han, at vi i Danmark er gode til at sørge for størst mulig komfort til den laveste pris. Her er vi "virkelig fremme i skoen", som han formulerer det.

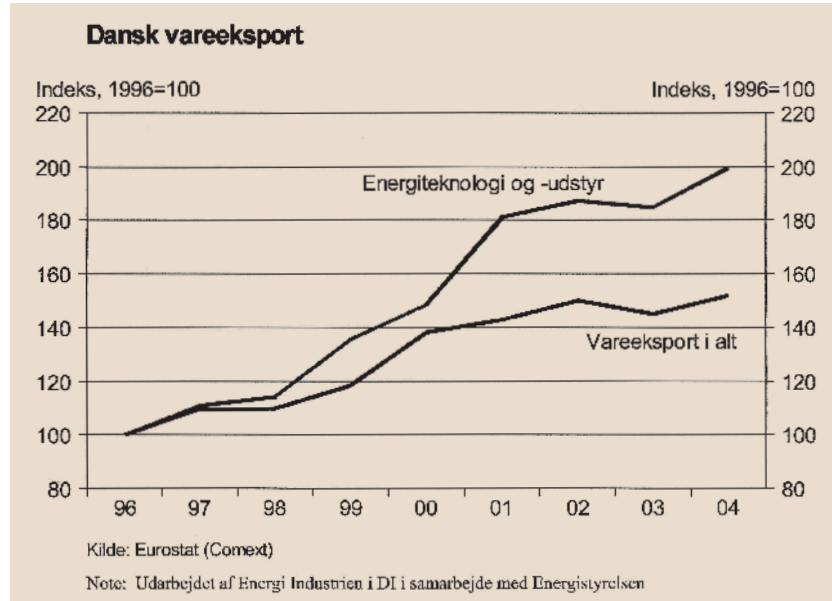
Asien og især Kina er ifølge Anders Stouge andre meget interessante områder for de danske eksportører af energiteknologi. Alle disse steder tales intenst om energieffektivisering, og fjernvarme og kraftvarme spiller en stor rolle.

Energi Industrien har for nylig haft besøg af en delegation fra Kina, der interesserede sig en hel del for den danske energisektors opbygning.

- Det, de var voldsomt interesserede i, var, at decentral kraftvarme spillede så stor en rolle i vores energisektor.

Systemerne skal bruges aktivt

Ifølge Anders Stouge trækker ikke kun efterspørgslen på energieffektivisering tingene den rigtige vej for den danske energiindustri. Også klodens

Den danske eksport af energiteknologi er i kraftig vækst. Faktisk viser statistikken, at væksten for netop dette område er klart større end for den danske vareeksport i almindelighed.

stigende fokus på det overordnede klimaspørgsmål spiller en væsentlig rolle. Anders Stouge kan henvise til et eksempel fra Rumænien, hvor Danmark har udnyttet EU's CO₂-kvotesystem til egen fordel.

Det skete via et dansk-rumænsk joint-implementationssamarbejde mellem Miljøstyrelsen og det rumænske Miljø- og Vandministerium, hvor fjernvarmesystemerne i fem rumænske byer blev udskiftet til nye, effektive biomassesystemer med ny dansk teknologi i form af blandt andet kedelanlæg, præisolerede fjernvarmerør osv.

Projektet betød en markant reduktion af CO₂-udslippet i de rumænske byer, således at Danmark kan overtage rumænske CO₂-kvoter. På den måde blev kvotehandelssystemet brugt efter hensigten, i og med at reduktionen flyttede hen, hvor den nemmest kunne opnås. Samtidig gav det altså eksporten af dansk fjernvarmeteknologi til Rumænien. CO₂-kvoterne eller kreditterne giver i det konkrete tilfælde et ganske pænt og afgørende finansieringsbidrag til investeringen.

Et andet middel, der ifølge Anders Stouge i fremtiden bør udnyttes til fordel for dansk energiteknologi, er de såkaldte ESCO's - Energy Service Companies.

Det er selskaber, der som en ekstern partner går ind i projekter, der har til formål at skabe energieffektivisering. De tilbyder en totalløsning i form af en samlet investeringspakke med viden og teknologi. Selskabet udvikler, finansierer og gennemfører projektet.

Fidusen er, at køberen betaler af med den effektiviseringsgevinst, der opnås og derfor på kort sigt får en miljøgevinst, uden at der skal lægges ekstra kroner på bordet. På længere sigt, når projektet er betalt af, og det involverede Energy Service Company har fået sine penge hjem, tjener køberen også selv penge på projektet. Dette Energy Service Company går imidlertid ind i projektet som garant for en effektiviseringsgevinst og påtager sig derfor også en del af risikoen ved projektet.

Idéen er naturligvis, at denne model skal medvirke til, at endnu flere energieffektiviseringsprojekter sættes i værk.

- Det kan blive et meget vigtigt redskab. Der er fokus på mulighederne i EU's Grøn bog, og manglende investeringskraft er en barriere i forhold til at starte projekter, der kunne sælge dansk energiteknologi. Vi er ved at samle op på gode og dårlige erfaringer

(Fortsættes næste side)

(Fortsat fra forrige side)

ger med modellen og er gået i dialog med EU-kommissionen, der giver udtryk for stor interesse i vores arbejde, oplyser Anders Stouge.

Mere fokus på området

Anders Stouge og Energi Industrien har sat sig for at sætte mere fokus på den danske energibranches kompetencer og muligheder for at skabe såvel økonomisk som beskæftigelsesmæssige fordele for Danmark.

Men har der tidligere været for lidt politisk og erhvervmæssig fokus på eksempelvis mulighederne inden for fjernvarme- og kraftvarmeteknologi?

- Tja... Jeg vil hellere vende den om og sige, at der skal mere fokus. Vi synes, det skal ind som et helt klart fokusområde. For eksempel er det jo et paradoks, at vi afsætter færre forskningskroner til det her end vores nabolande i forhold til BNP, når det nu ellers er et område, hvor vi viser kraftig vækst og mere vækst end dem, pointerer Energi Industriens direktør.

Energi Industrien lægger dog vægt på, at det ikke kun er internt i Danmark, der skal mere fokus på energiområdets forretningsmuligheder. EU's betydning er markant, og Anders Stouge henviser ofte til EU-kommissionen og EU's Grønbog for energiområdet. Det er tydeligt, at Energi Industrien ofte skeler til EU i det daglige arbejde med fremtidens

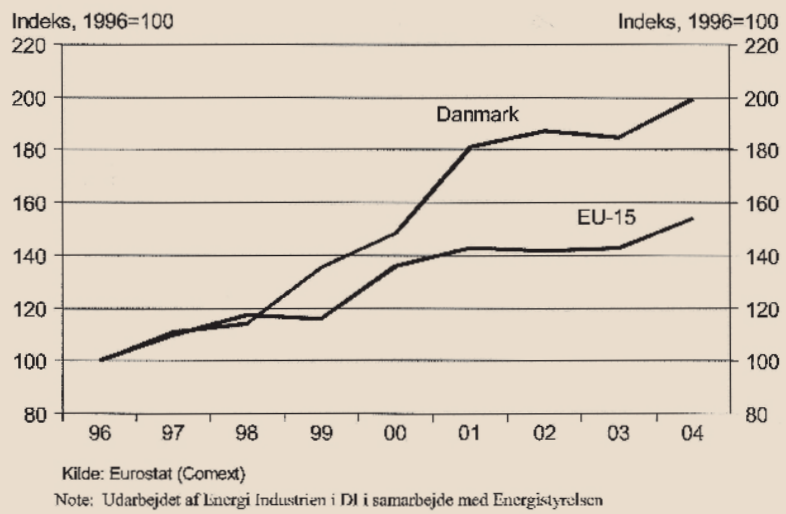
FJERNKØLING

FJERNKØLING

Fjernkøling er også et af de områder, Energi Industrien har sat fokus på i sit arbejde. I det nye branchefællesskab tror man på et dansk potentiale inden for dette område.

- Det er korrekt, at andre lande er længere fremme end os. Men jeg tror ikke, vi er for sent på den. Det er svært at bedømme potentialet, men det er sikkert, at der findes danske virksomheder, som har kompetencer og derfor potentiale inden for dette område, siger Anders Stouge.

Eksport af energiteknologi og -udstyr

Den danske eksport af udstyr og teknologi inden for energiområdet stiger væsentligt mere end den gør for resten af de 15 lande, EU bestod af inden seneste udvidelse.

strategier på området, blandt andet fordi reguleringen af energiområdet er af stor væsentlighed for industrien, og fordi denne regulering ofte udstikkes fra EU-systemet.

- Vi skal være ligeså gode dernede, som vi er herhjemme. Vi lægger stor vægt på det arbejde og har blandt andet fået plads i et rådgivende forum for kommissionen, fortæller Anders Stouge.

Øget professionalisme

Energi Industriens direktør efterspørger også en stigende professionalisering og forretningsans, når det gælder om målrettet at få forskningsprojekter gjort til salgbar virkelighed.

- Vi har ikke altid været gode til at omsætte forskning og udvikling til reelle produkter. Groft sagt er mange resultater desværre havnet på hylder. Vi skal blive bedre til at have fokus på den kommercielle fase og vise, at det virker. Det mindsker risikoen for investorerne og øger villigheden til at investere, fastslår Anders Stouge og uddyber sit synspunkt:

- Der skal flere midler til fra det offentlige her. Det kan for eksempel være hjælp til at lave egentlige business-planer for projekterne, når man bevilger forskningsmidlerne, så projekterne føres igennem. Disse planer kan medvirke til, at der kommer en privat aktør ind over projektet,

som kan medvirke til at gøre det til virkelighed. Det er de enormt gode til i USA. Derudover kommer vi ikke udenom, at der skal afsættes langt flere midler til demonstration af teknologierne. Investorerne er meget mere villige til at gå med, hvis de ser, at teknologien virker, og at de kan opfylde et helt konkret kundebehov. Der er virkelig brug for mange flere penge. Et typisk demonstrationsprojekt koster nok imellem 50 og 100 mio. kr. - som minimum. Men potentialet på området retfærdiggør også, at der afsættes flere midler.

Konklusionen set fra Energi Industriens kontor midt i København er, at Danmark står med gode kort på hånden, når det gælder den fremtidige eksport af energiteknologi. Blandt andet på grund af fjernvarme- og kraftvarmeteknologi, mener Anders Stouge.

- Vindmøllerne tog det første træk for den danske eksport af energiteknologi. Og de vil fremover spille en væsentlig rolle. Men fjernvarme og kraftvarmeteknologi kan helt sikkert være med til at tage dette næste store træk. Det burde være et område, hvor vi ude i verden slår ud med armene og siger "se, hvad vi har skabt her", fastslår han.

fr@danskfjernvarme.dk